

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

I Kronhus-Församlingen födde 6 barn: Wigde Haudblangären Anders Norström och Enkan Helena Erberg; Soldaten Hans Holmström och des Fäst-qvinna Christina Wahlberg: Döde 2 barn, af mag-sjuka och slag.

Rundgörelser.

Fortifications-Casseuren, Herr Margraff, gifwer sine så Pränumeranter wid handen, at förlaget til Konsten at glädjas, såsom alt för litet, återfås på Kungliga Boktryckeriet och Rådhus-Källaren. Herr öfverfästaren behåller däremot Konsten för sig self, och gör däruti ganska rätt.

På Post-Contoïret i Kongels är förmodeligen af orätt ägare uttaget, och förkommet et bref til Diagnus Hasselroth, om 2 löds wigt, under N:o 7. utån Stockholm, hwaruti lägo 2 stycken Banco-Sedlar, en af N:o 47226, insatt af Stierngranat d. 6 Dec. 1764, stor 600 Daler S:mt; den andra af N:o 14589, insatt af J. G. Allard d. 4 Maji 1765, af li-ta stor summa som den förre: skulle desse sedlar ännu wara löpande, så täckes innebärfwaven däraf, för rättwisans skull, och emot hederlig belöning, om så äffundas, sådant wid Post-Contoïret i Kongels til kända gifwa, på det därigenom må kunna utronas förste ut-gifwaren däraf; imedertid äro desse sedlar wid N. Ständers Banco behörigen noterade.

Til tjenst hos något hederligt herstap i staden eller på Landsbygden, at blifwa antingen kammar-Jung-fren eller Husbällerska, annåler sig härigenom en stic-kelig och wälfrågad Person, som med hederfulla be-wis om sin ärbara wärdel och goda hushålds ärf-senhet är försedd af förnäma herstaper, gifne til den-na Ingers säkra befordran och antagande: mera kundskap härom lemnat Frestnerna Bröms, boende på Wallgatan.

Götheborgska Seco-bladet.

Torsdagen, den 10 Octöber, 1765.

**Tänkar om Yppighet och Öfwerfidd',
lämpade til närwarande tider, och
trycke i Maji Mån. 1765, hos Di-
rect. Hr. Lars Salvins i Stockholm.**

Är öfwerkriften på en grundelig afhandling, ut-gifwen i Critiska tider, och författad med synnerlig styrka, granskning och omhugsan. Man måste tilstå, at Auctoren, som ligger djupt uti Historien, känner tillika människliga hjertats hem-ligheter, och breder därigenom större ljus öfwer et så mörkt ämne, än man träffat i wåra wänli-ga, och redan til stor mängd utkomne, små Po-liciska skrifter. Då sådan kunskap tillika ledsa-gas med smak och förnuftig urföklning, är innet under, at Författaren ej mindre gagnar, än för-nöjer, och således omne fer t punctum. Man ser nu ögonstentligen, huru både slutfonst och Me-taphysik äro häcande, då de lämpas på detta wis til lefwernet, och ej stadna inom grellfängeri. Men jag gör för länge omswep, innan jag kommer til saken.

Wid hastig genomläsning af dessa 7 arken, torde någon föreställa sig, at Författaren wil förswara öfwerflöd: men det är ingalunda des mening: et sådant upslät, säger han sid. 13, wære wida skildt ifrån mit tankefätt! utan är des affigt endast, at, uti et så widsträkt och angeläget ämne, liksom utstaka wägen, som man bör gå, för at hinna til en sanskyldig kannedom af öfwerflöders inre och ytre art, eller des natur och werkingar; hwaraf följer, at Reqeringen aldrig mera föresätter sig andra ändemål med förbud och inskränkningar af öfwerflöd, än som kunnat erhållas därigenom, dels i sin werkställighet ej blifwa skadeliga. Kan något uflare tänkas, än at lagar af detta slag nästan öfwer hela werlden hafte enahanda bedröfliga öde? Ty antingen hafwa de gjort alsingen werkan, heter det, eller har et nytt öfwerflöd hindrat ändemålet, eller blef esterlesnaden skadeligare, än öfwerträdelsen.

Til följe af sådan förberedelse delas selskwa af handlingen in i tre stycken, hwilka särskilt uplysas med exempel, lånte ur Historien. I första stycket, näml. från s. 14 til 33. undersökes, hwad yppighet och öfwerflöd är. Författaren wiser til en början, hwad det icke är, och gräfwer til den ändan up alla selagtiga begrep och fördomar i det ämnet. Ester andra Nationers exempel får ej dömas om yppighet och öfwerflöd hos oss; och lika sliprig grund är förfädernas esterhyn, lika opålitelig en almån klagan. Det är kanske mera trösterikt, än nyttigt, at höra, huru wære förfäder,

fäder, syndare likasom wi, ständiga förändringar undergifne, samt åskäre af ombytliga moder, underhållet en yppighet, hwilken de i tal och skrifter fördömt, åfwensom wi. Man tror, at Swenske män woro tarrweligare uti förra, än detta, hundratalet; men man bedrager sig. Hwad fordrades icke til et bröllop i Drottning Christinas tid? Gästebuden uptaga hela suttonde sidan. Wäl hafwe wi andra slags öfwerflöd; men de gamle hade ock sit wedelag. Sättet at öfwerflöda är allenast ändrat; lusten ligger i naturen, och är oföränderlig; lägg allena til förmågan; så blifwer öfwerflödet aldrig ute. Wäre förfäder woro wäl fattige, men likafult öfwerflödige; ja tilgifne en skadeligare yppighet, än wi. Medan deras lefnad war usel, deras boningar släta, deras beqwämligheter få och ringa, slöfades så mycket mer i andra mål. Medan man förböd alt bruk af guld och silfwer i husgeråd, och medan man uttydde dyrbara kläder för dödeliga synder, som retade Gud til wrede, och drogo straff öfwer land och rike; woro Klostren och Kyrkorna där emot upfylta med onyttiga rikedomar, och til sit underhåll en stor och onödig kostnad undergifne. Medan et Fruntimmer då för tiden räknades för saligt, om det helre brukade en gammal och söndrig, än ny och hel kjortel, helre kläder af walmar, än sidentyg; prunkade heliga bilder i Kyrkorna med kläder af Baldakin*, Blyant och Syndal. Medan knapt en silsked fans i hushållen,

Es 2.

woro

* En sort af Gyllenduf.

woro belåten och lif-lifstor i Ryrkorna ofta af bara silfwer, m. m.

Många hafwa skrifwet om öfwerflöd, men ej utstakat des begrep: ordet är dock underkastat någon tvåtydighet. Författaren beskriwer det således, at hwad som förtärer våra producter med förlust af nödigare behof, nyttigare beqwåmligheter, och anständigare prydnader, eller hwad som fördärfwar seder och helsa, bör endast och allena blifwa, i Patrioters ögon, et mål för öfwerflöd. Häraf ledes det slut, at et inifrånktare bruk af brännwinkänder Riket til stor nytta: men manne icke samma kunde stäligen sägas om selswa det Franska winet, som likwäl ej nämnes i hela skriften? Mycken spannemål kunde ju köpas för des besparing; och den blifwer ju et nödigare behof för Riket. Således blifwer och öfwerflöd intet annat, än et större eller mindre misbruk af mat och drick, äfwen som yppighet stadnar wid et lika misbruk, eller oinifrånktare bruk, af ämnen, som tjena til beqwåmlighet och prydnad; hwilket begrep passar sig närmare med dageliga talar, och håller stånd, antingen man betragnar sig, som ledamot i werlden, eller i snårre samhällen. Får jag lägga till, at bruket förwandlas uti misbruk, när det drifwes så länge, at åtkomsten til nödigare behof hindras, hwarunder helsa, pung och seder inbegripas? Men kanske något gifwes, som får ända til bruket aldeles förjudas, såsom guld- och silfwer-galoner, dyra och kostbara win, rara och långwäga läckerheter. Skal då bruket af dessa

sake

saker wara strax et misbruk hos en och annan Nation? Ty det kan ju ej fördömas i almänhet, eller förwifas ur werlden, så wida Naturens Hæere tildelat människjor äfwen dessa häfwer. Bör icke med samma stål alt annat, som införskrifwes, och pröfwas mindre nödigt, anses lika? Skulle icke en mängd af människjor kunna med wärdet underhållas, och wid nyttigt arbete sysselsättas? Och skulle icke då et yppigare folk astaga i samma mån, som en sparsam och idig Nation förkofrare sig? Holländaren tjenar här til exempel, som trodt, at inga yppighets ämnen, icke en gång hans egna finare kläden, må brukas af Patriotier, lönt han längesedan äger rikare åtkomst, än selswa Spanjoren, til underhåll och nöje. Däremot har en annan Nation redan fördärfwat sig. Frågas hwarigenom? manne icke til en del genom et oinifrånktare bruk af öfwerflöds och yppighets ämnen? Men kanske jag förlorar mig i mina gissningar: häst, at wända åter til Författaren.

Mera framdeles.

Korta Stadsnyheter.

Götheborgs Wexel-priset.

Onsdagen, den 9 October.

Amsterdam - 80 $\frac{1}{2}$ à 80 - M.f R:mt.

Hamburg - 83 $\frac{1}{2}$ - - M.f R:mt.

Es 3

Inkomne

Inkomne äro Skepparne Hinr. D. Jacobson ifr. Kibek med barlast, Alexander Chieme ifr. Crail med barlast, Lubbert Janfen ifr. Embden med hafre, David Elephan ifr. Rieth med stenkol, Alexander Jameson ifr. Alloway med dito, Petter Grott ifr. Stettin med barlast, James Will ifr. Montros med dito, Samuel Briggs ifr. Yarmouth med dito och Carl M. Stolpe ifr. St. Ubes med salt.

Utgångne äro Skepparne Alex. Ferguson, John M. Kenney och Alexander Chieme til Lissabon, Bert Peters til Middelsburg, desse med Ostindisk gods, Thomas Brown til Newcastle, Anders Bräcke til Leshmerpool, Charles Kenny til Monteros, och Ralph Gibson til Berwyk med Järn och bräder, Fredric Voncken til Medelhafvet, John Wilson til Madera med sill, och Sven Beyer til Irland med barlast.

Små Kyrko-tidningar.

Uti Domkyrko = Församlingen äro ifrån den 2 til den 8 Octob. födde 3 gossar och 3 flickor, bland hvilka en war oägta: Wigde Handelsmannen Herr Anders Yngren med Enkan Madame Catharina Ern; Stads-Timmermannen Söhren Andersf. Westerberg med Pigan Anna Maja Sandgren; Hammervaktaren Jonas Larz. Björkman med Pigan Caisa Ekog; Döde Bundtmakaren Johan Eneroth, 36 år, af slag; Båtsmans-Enkan Margaretha Simberg, 83 år, af ålderdom; Stradbare Enkan Maria Wennerberg, 38 år, af tarande sjukdom.

I Kronhus = Församlingen födde 4 barn: Wigde Borgaren och Hökaren, Anders Ahlberg och Jungfru Anna Christina Bouchan; Saltmätaren Jöns Holmgren och Pigan Britta Lindquist; Volonteuven, Abraham Wettergren och Pigan Gunnilla Andersdotter; Soldaten Anders Berg och des faste arwinnna, Ingebor Larzdotter: Död Soldat Enkan Anna Hågman, 56 år gammal, af tarande sjukdom.

Kundgörelser.

Hof-Rådet och Bibliothecarien Hr. Arckenholz i Cassel har i många år samlat på Memoiver til Konung Gustaf Adolfs Historia, hwilka han i MSS. öfvertlemnade til Professoren i Fransysk Wäktalighet i Brunschwit, Hr. Mauvillon, som nyttjat dem, jämte andra trowardiga Skribenters til en Historias författande om nyssnämnde Konung; och hwilken äfwen blifwit utgifwen på Fransyska i Amsterdam 1764 i et stort Band i 4. och i fyra mindre i 8. Samma Werk u gifwes nu på Swenska af Kongl. Bibliothecarien, Hr. Görwäll, men på det sätt, at Handelserne bringas i sin rätta och Chronologiska Ordning, ar alt det uteslutes, som ej hörer til Konungens Historia, men af den Fransyske Författaren, blott til onödig prydelse, blifwit i rikaste måtto infört, och ätskilliga huswudsakeliga tilläggningar göres af det, som Hr. Mauvillon antingen ej haft sig bekant eller aldeles utelemnat, och ar fort sagt, hela Werket förbättras och rättas på et sätt, at det af en Swensk Läsare kan igentännas och läsas. Man hade wäl, enligt första kundgörelsen, ärat pryda Swenska Uplagan, med ätskilliga Kopparskick, men som tidernas alt tiltagande swärighet ej tillåter för köparen, i almänhet, en sådan utgift, och Förläggaren ej kan gå i så drygt förskott, så utelemnas de; och sättes nu hela det säkra arktatet, för hela Historien, til 66 ark, hwarom närmare kan ses i Företal til Andra Delen. Skulle det gå til et eller annat ark öfwer, skal Werket lifafullt lemnas til et pri, eller för 24 Dal. R.mt, hwilket ar den nu stadgade Pränumerationen på hela Werket, och som emottages til årets slut; men sedan, och då hela Historien ar färdig, lemnas den ej under 27 Dal. samma mynt. Nu äro 21 ark redan färdigt trykte, och kunna, emot Pränumerations = Sedelens upwifande, unfås i Stockholm, i Boklådan wid Riddarehusstorget, och hos Bokhandlaren Segerdal.

Uti Mlingsås Bollåda finnas Lotter af det nyligen privilegerade Bollotteriet. De som äskunda några där-af, kunna därom correspondera på Mlingsås med Herr Lector Rothof, som lofvar nöjaktig expedition. Plannen til samma Lotteri är genom Posttidningarne tilförene kundgjord af innehåll, at insatsen är 4 Daler S:mt, och at ingen förlorar, utan hwar Insättare får full ersättning i böcker för sine pengar, men de lyckligare många gånger des värde. Härvid påminnes, at dragningen sker ofelbarligen den 4 November nästkommande; ty behagade Pottagare infinna sig med det snaraste.

Kundgöres at uti Elfsborgs Län, Wahlbo Harad och Ryrs Soten, fem stycken hela Frälshemman äro til salu, nämligen, Norre Kerryr, södre dito, Nöland, Steneby och Hogtorp; alle wälbelagne wid Bohus- Länka gränsen, en half mil och längst tresferdings wäg från Salsjön, ifrån Staden Uddewalla 2 och en half, och ifrån Bennerborg 4 och en half mil: Nära intil Gäteriet Ryrs och Wägafäters Bruk. Til Hemmanen är god åker och äng, samt mulebetet winter och sommar; eke- björk- al- gran- och furu- slog til husbehof och salu, goda bondehus til twänne bofekar på hwarje Hemman, samt Fiske uti de därintil belagne insjöar och älfwer, med mera: kunnandes den som finner sig hugad et eller flere af desse Hemman köpa eller förpanta, med ägaren, Landskamereraren E. Engström härom correspondera på Uddewalla, stora Fos och Ingallsferöd. Imidlertid utsättes priset här för hwarje Hemman ungefärligen til 4000 Dal. S:mt, och torde hända, ringare, om penningarne strax bekommas.

Den 11 dennes kommer Auctionen uti Segelsöm- maren Gayens Sterbhus at fortsättas, då så wäl selswa huset, som de återstående bästa meubler och fång- kläder, samt husgeråd, kommer at säljas.

Twänne hwita får äro uti et hederligt hus inkomne; rättte ägaren kan dem igensä: mera mundteligen.

Tryckfel i förra Weckobladet.

Sid. 330, lin. 21, står 8, läs 80 sidan.

Göteborgska Svecko-bladet.

Torsdagen, den 17 October, 1765.

Höglårde Herr Magister och
Bibliothekarie *

Uti Göteborgska Weckobladen, N:o 38, 39 och 40, ser jag min Herre råkat uti et pannesfakteri med Herr Professor Martin, rörande tilståndet af Warbergs Apotek; en händelse, som medelst anledningen, hwilken Kongl. Collegii Medicici trykta utdrag, af min år 1761 ingifna Riksdags-Relation, hertill lemnat, är mig mycket okänt, än hela den andel, som jag ofsemobeligen såde i stridigheten.

Jag war wäl i början sinnad, at låta Herr Professor Martins utlätelser om mig förblifwa aldeles obefwarade, försätrad om den ringa uppbyggelse och förmån, som winnes genom strids-
Et
skifter,

* Billigheten fordrar, at Hr. Doctor Montin får i sin ordning äfwen förswara sig. I nästa wecka kommer en ny form emot Matrifeln, och får jag rätt nu säga med Palamon?

Non nostrum, inter vos tantas componere lites.